उत्तरवेद्यग्निनिधानात् ॥४॥ उत्तरवेदौ ह्यग्निनिधानं विहितम् स यद्धार्यमाणो ऽग्नाऽउत्तरंरयतीति (३.५.१.३३) अग्निधारणं च निधानार्थम् अग्नौ च स्थलेऽग्निनिधानं विहितम् · यदि च प्रथमाहारेऽप्यग्निः स्यात् उत्तरवेदावग्निनिधानमनर्थकं स्यात् · अथ पुनः प्रथमाहारेऽर्थवत्त्वे संवृत्ते द्वितीयादिष्वग्नावग्निनिधानमविरुद्धमिति सम्प्रदायः । चिकीषमाण[1] उत्तरस्यां फाल्गुन्यां पौर्णमासेनेष्ट्वा पञ्च पशूनालभतेऽदक्षिणान् ॥५॥ चिकीषमाण इत्यवाच्यम् उपक्रमादेव तत्सिद्धेः वाच्यं वा स्वयमातृण्णाद्युपधानेऽपि मा भूदालम्भ इति · पञ्चग्रहणं चाभिजिद्विश्वजितोरपि पञ्चैव यथा स्युरिति । सं° फाल्गुनकृष्णप्रतिपदि पौर्णमासेष्टिं कृत्वा । ब्रह्मणे वा दद्यात् ॥६॥ दक्षिणाम् विकल्पेन हि श्रवणमत्र । अमावास्यायामेके ॥७॥ पञ्च पशूनालभन्ते (६.२.२.१६) · सा च माघामावास्या संनिधानाद्गृह्यते[2] । अग्निभ्यः कामाय पुरुषाश्वगोऽव्यजान् ॥८॥ आलभते · यत्तु वैश्वकर्मणं पुरुषं वारुणमश्वमैन्द्रमृषभं त्वाष्ट्रमविमाग्नेयमजमिति (६.२.१.५) सोऽर्थवादो हन्तेनानग्निभ्यः कामायालभाऽइत्यस्य (०६) । वर्षिष्ठरशनः पुरुषो ऽनुपूर्व्या[3] इतरेषाम् ॥९॥ रशना भवन्ति (६.२.१.१९) · वर्षिष्ठता चायामापेक्षया न स्थौल्यापेक्षया · प्रकृतौ ह्यायामः श्रूयते द्विव्यामया रशनयेति (६.३.२६) ।

सर्वेषां वा तुल्याः ॥१०॥ रशना भवन्ति । समिध्यमानसमिद्धवत्यन्तरे समास्त्वाग्नऽइति नव (२७.१-९) दधाति ॥११॥ (६.२.१.२१ २५) ।

आप्रियो द्वादशोर्धा अस्येति (२७.११-२२) ॥१२॥ आप्रियः प्रयाजयाज्याः (६.२.१.३१)।

एकादशान्ते शासप्रैषादि करोति ॥१३॥ प्रकृतौ दशान्तेऽभिहितम् इह वचनादेकादशान्ते । परिवृते पुरुषसंज्ञपनम् ॥१४॥ वचनाद्भवति ।

अजस्य शुन्धति प्रचरणयोगात् ॥१५॥ इतरेषां पशूनामप्सु कायप्रासनमुक्तम् (१९) अजेन चरतीति (२१) च तेनाजस्य शुन्धतीत्युच्यते स हि प्रचरणेन युज्यते । सं° प्राणानित्यर्थः । सर्वेषां वाविशेषात् ॥१६॥ सर्वेषां

---

१) Thus K sec. m. Ss. ३. १ (°कीश°). चिकीर्ष R. ३. M. K pr. m. २) संनिधानादिति श्रुतौ कृष्णादिमासाभिप्रायाद्मावास्यापि फाल्गुनी सा च शुक्लाद्यभिप्रायेण माघामावास्येति K marg. ३) ? °र्वा ३. M sec. m.